

Vlaanderen
is ambitieus

JAAERVERSLAG

2017

VARIO

Vlaamse Adviesraad voor
Innoveren & Ondernemen

vario.be

INHOUD

VOORWOORD	5
1. VARIO EN ZIJN OPDRACHT	7
2. WERKPROGRAMMA 2017	13
Proactief Luik	13
Reactief Luik	13
3. ADVIEZEN	19
Advies 1: Internationaal Toptalent Aantrekken en Verankeren	19
Advies 2: Flanders' Space	22
4. COMMUNICATIE	25
5. INTERNATIONALE SAMENWERKING	31

Diepgaande debatten en sterk onderbouwde argumenten moeten de nodige kansen blijven krijgen.

Lieven Danneels
VOORZITTER VARIO

VOORWOORD

Beste lezer,

VARIO, de Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen, ging begin 2017 van start als hoogste adviesorgaan van de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement voor het onderzoeks-, innovatie- en ondernemersbeleid. VARIO is de opvolger van de VRWI, de Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie. We kunnen dus steunen op een rijke historiek. Waarom dan een nieuwe adviesraad? Wat is er anders? De onafhankelijkheid van VARIO, met 10 leden die zetelen in eigen naam, is het unieke onderscheidende kenmerk van deze raad.

VARIO startte met het opstellen van zijn [Werkprogramma 2017](#). In zijn proactieve luik staat de vraag centraal hoe we in Vlaanderen met overheidsbeleid in wetenschap, innovatie en ondernemen maximale impact op de maatschappij kunnen realiseren. VARIO bekijkt deze problematiek vanuit drie invalshoeken: talent, samenwerking en internationalisering.

Dit resulteerde in een eerste advies over het [Aantrekken en Verankeren van Internationaal Toptalent](#) in Vlaanderen. VARIO ziet dit als een noodzakelijke voorwaarde om onze innovatiecapaciteit als kennisregio verder te kunnen opbouwen. Vlaanderen moet de top ambiëren op het vlak van internationalisering. De beste talenten gaan naar de beste locaties. VARIO wil onze uitstekende kennisinstellingen als aantrekkingspolen inzetten en

meer internationale talenten laten doorstromen naar onze arbeidsmarkt.

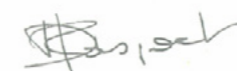
VARIO overhandigde dit eerste advies aan voogdijminister Philippe Muyters tijdens een [publiek event](#) op 5 december 2017.

Ook andere adviestrajecten werden opgestart in 2017 en lopen nog door in 2018: 'van startup naar scale-up', 'Meerwaardecreatie door vruchtbare samenwerking'.

Het reactieve luik van het werkprogramma 2017 omvat een vraag om advies van minister Muyters naar een Vlaamse strategie voor een ruimtevaarteconomie. Het voorbereidende werk gebeurde in 2017 en leidde in februari 2018 tot het advies '[Flanders' Space](#)': een strategie voor de Vlaamse ruimtevaarteconomie.

Voor elk advies hanteert VARIO drie principes: we bekijken elke problematiek vanuit een evidence-based, internationaal én systeemperspectief. Om impact te hebben is bovendien timing cruciaal. Met de dagelijkse berichten over tekorten op de arbeidsmarkt was het eerste advies van VARIO alvast een schot in de roos. We waren ook bijzonder blij te vernemen dat minister Muyters voor het aantrekken van internationaal toptalent in 2018 nieuwe krijtlijnen uittekent.

Wij wensen u alvast veel leesplezier.

Danielle Raspoet
DIRECTEUR

Lieven Danneels
VOORZITTER

VARIO EN ZIJN OPDRACHT

VARIO wordt voorgezeten door Lieven Danneels (*gedelegeerd bestuurder Televic Group*). De negen andere leden zijn Katrin Geyskens, Wim Haegeman, Johan Martens, Koen Vanhalst, Vanessa Vankerckhoven, Dirk Van Dyck, Marc Van Sande, Reinhilde Veugelers en Hilde Windels. Dirk Van Dyck is tevens plaatsvervangend voorzitter.

Lieven Danneels
VOORZITTER,
TELEVIC GROUP

Katrin Geyskens
CAPRICORN VENTURE PARTNERS

Wim Haegeman
VIVES

Johan Martens
KU LEUVEN

Koen Vanhalst
DE CLERCQ & PARTNERS

Vanessa Vankerckhoven
NOVOSANIS

Marc Van Sande
UMICORE

Reinhilde Veugelers
KU LEUVEN

Hilde Windels
MYCARTIS

Dirk Van Dyck
PLAATSVERVANGEND VOORZITTER,
UANTWERPEN

De Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen (VARIO) verstrekt strategisch advies aan de Vlaamse minister bevoegd voor het wetenschaps- en innovatiebeleid en bij uitbreiding aan de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement. Gebaseerd op deze opdracht gaat de VARIO in zijn werkzaamheden steeds uit van zijn [visie en missie](#).

Visie

Excellent, ambitieus en succesvol onderzoek, innovatie, en ondernemerschap zijn bepalend voor welvaart en welzijn in Vlaanderen. Dit vraagt een efficiënt en doelgericht beleid.

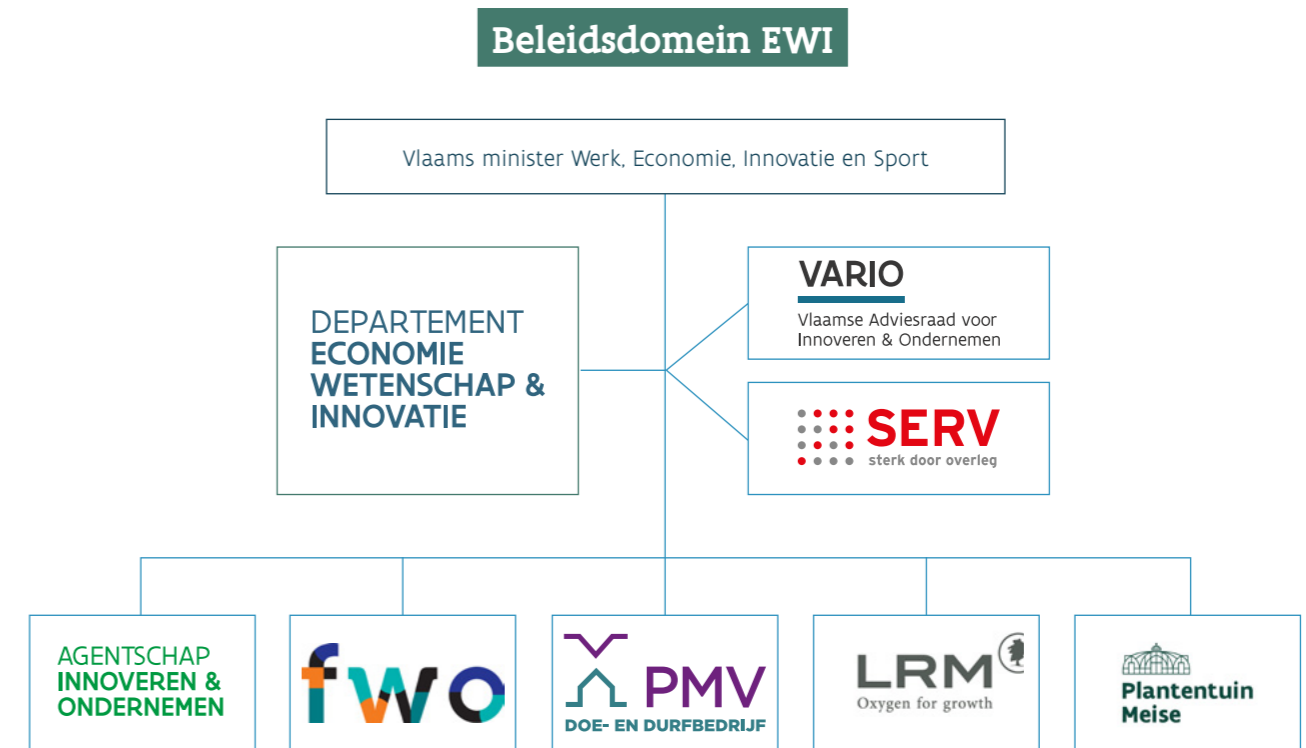
Missie

VARIO wil met strategisch advies impact hebben op het beleid om onderzoek, innovatie en ondernemerschap te stimuleren.

VARIO werd door de Vlaamse Regering bij [besluit](#) opgericht op 14 oktober 2016. VARIO werkt onafhankelijk van de Vlaamse Regering en de partijen in het werkveld. De voorzitter en de negen leden van de VARIO zetelen in eigen naam.

Zoals artikel 10 van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 oktober 2016 voorschrijft heeft VARIO ook [een huishoudelijk reglement](#).

Als entiteit behoort VARIO tot het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) van de Vlaamse overheid.

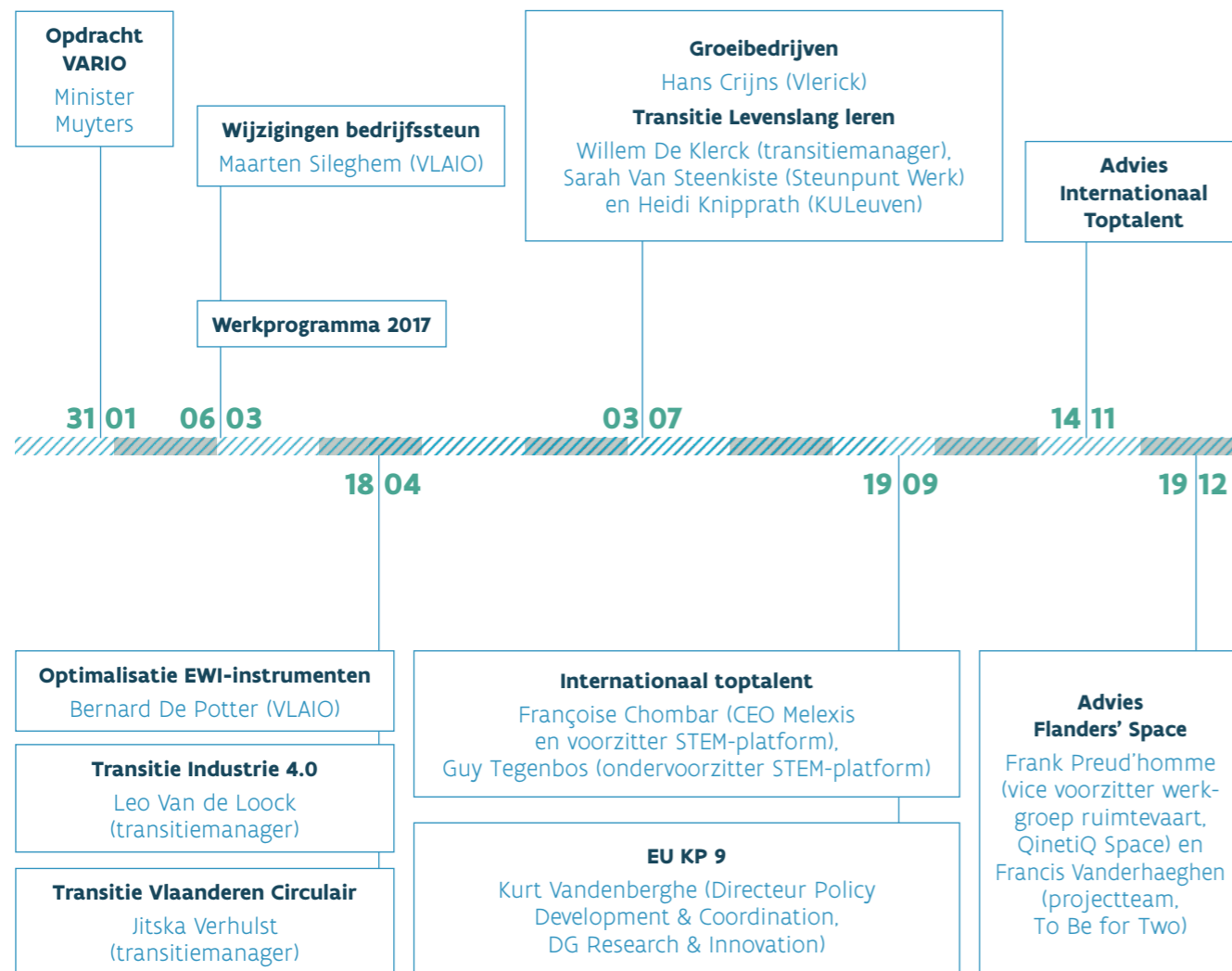
VARIO verleent advies over de **volledige innovatieketen**, van het niet-gericht wetenschappelijk onderzoek aan de universiteiten, over het toepassingsgericht onderzoek met het oog op valorisatie, tot de transformatie van de industrie, dienstensector en het Vlaamse ondernemerschap.

VARIO is bevoegd om op eigen initiatief, op verzoek van de Vlaamse Regering of op verzoek van het Vlaams Parlement:

1. strategisch advies te verstrekken en studies te verrichten over middellange- en lange termijn-ontwikkelingen en uitdagingen;
2. aanbevelingen te formuleren en studies te verrichten over de globale beleidslijnen en prioriteiten en over het begrotingsbeleid;
3. adviezen te formuleren bij voorstellen of voorontwerpen van decreet of bij ontwerpen van besluit van strategisch belang.

VARIO-Vergaderingen

VARIO informeert zich

VARIO kwam in 2017 zeven keer samen: op 31 januari, 6 maart, 18 april, 3 juli, 19 september, 14 november en 19 december. Op de installatievergadering van 31 januari 2017 ontving VARIO voogdijminister Philippe Muylers die de contouren van de opdracht van VARIO toelichtte.

VARIO-Secretariaat

Danielle Raspoet
DIRECTEUR

Carine Brackenier
ADMINISTRATIEF MEDEWERKER

Pascale Buelens
ADMINISTRATIEF MEDEWERKER

Jo Bultreys
BELEIDSADVISEUR
VANAF APRIL 2017

Els Compennolle
SENIOR BELEIDSADVISEUR
TOT MEI 2017

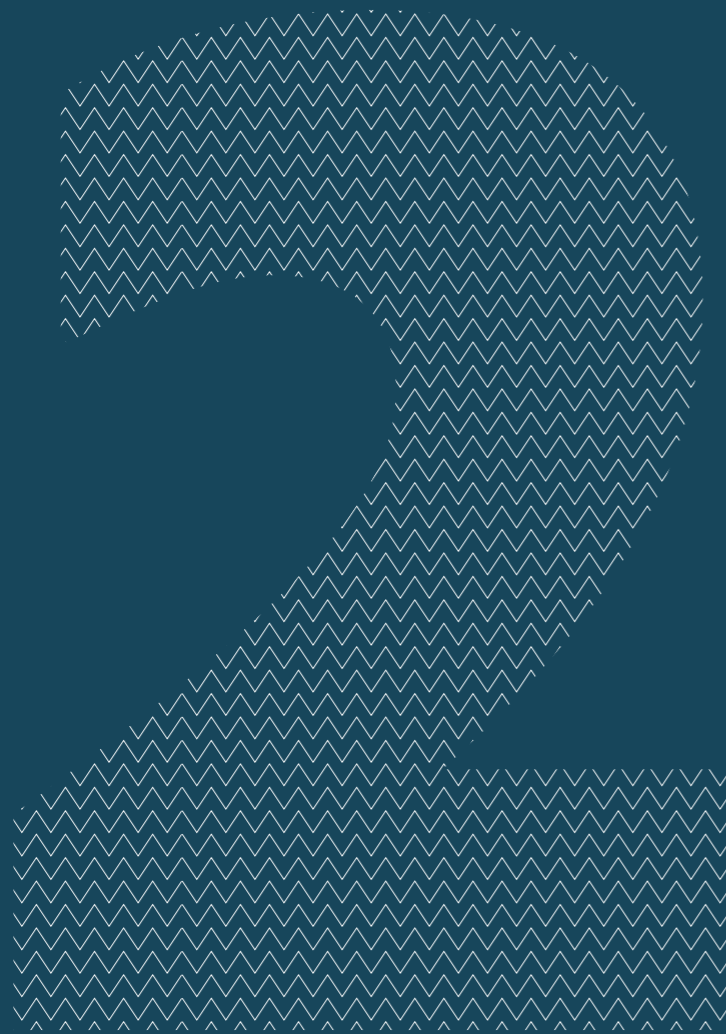
Elie Ratinckx
SENIOR BELEIDSADVISEUR

An Schrijvers
SENIOR BELEIDSADVISEUR
TOT AUGUSTUS 2017

Kristien Vercoutere
SENIOR BELEIDSADVISEUR

WERKPROGRAMMA 2017

Elk jaar stelt VARIO een werkprogramma op. Het [werkprogramma voor 2017](#) werd op 6 maart 2017 vastgelegd. Het werkprogramma is tot stand gekomen tijdens twee gedachtewisselingen in de VARIO-Raad, op 31 januari en 6 maart 2017. De VARIO-leden hebben bijkomend inspiratie kunnen vinden in de resultaten van een bevraging bij stakeholders. Naast de prioritaire thema's die VARIO proactief in zijn werkprogramma heeft gezet, bevat het VARIO-werkprogramma ook een reactief deel op vraag van de Vlaamse minister van Economie en Innovatie.

Proactief Luik

In Vlaanderen zijn alle componenten in de kennisketen van onderzoek tot commercialisatie potentieel aanwezig maar de valorisatie van die kennis wordt nog ernstig gehinderd, zowel in het traject van de individuele onderzoeker naar een spin-off, als bij de kennistransfer tussen kennisinstellingen en bedrijven. Aan onze kennisinstellingen bevindt zich nog veel kennis die de weg naar de bedrijven niet vindt.

Het O&O&I-instrumentarium dient er in essentie voor te zorgen dat de overheidsinvesteringen in O&O&I tot een maximale return, maatschappelijk en/of economisch, leiden. Het geheel van instrumenten moet zo worden uitgewerkt dat er een maximaal hefboomeffect is en knelpunten en lacunes worden weg-gewerkt. Dus de grootste meerwaarde (outcome) op de overheidsinvesteringen kan worden bereikt door de obstakels weg te werken in de kennisoverdracht tussen de vraag- en aanbodzijde zonder dat daarbij de eigenheid van die actoren zelf ingrijpend verandert.

VARIO heeft deze problematiek onderzocht vanuit drie invalshoeken:

- 1. talent;
- 2. samenwerking;
- 3. internationalisering.

De inhoudelijke voorbereiding van de adviezen rond prioritaire thema's gebeurt in projectgroepen bestaande uit leden uit de Raad. In 2017 werden in functie van het werkprogramma drie Projectgroepen opgericht rond Internationalisering, Samenwerking en Talent.

Projectgroep 'Internationalisering'

De projectgroep Internationalisering kwam samen op volgende momenten:

Vergadering	Toelichtingen door	Topic
10 mei 2017	Peter Spyns (EWI)	Europaplatform
3 juli 2017		Internationaliserings-indicatoren
19 september 2017	Kurt Vandenberghe (Europese Commissie)	EU-KP9
14 november 2017		Governance Europese beleidsbeïnvloeding

Projectgroep 'Samenwerking'

De projectgroep Samenwerking kwam samen op volgende momenten:

Vergadering	Toelichtingen door	Topic
18 april 2017		Opstart
10 mei 2017	Wim Van der Beken (IDEA Consult)	Evaluatie Socs
13 juni 2017	Annie Renders (VLAIO)	Speerpuntclusters
	Piet Verhoeve (Imec) Danny Goderis (Imec)	SOC IMEC
3 juli 2017		Valorisatie door vruchtbare samenwerking

Projectgroep 'Talent'

De projectgroep Talent kwam samen op volgende momenten:

Vergadering	Toelichtingen door	Topic
28 april 2017	Marc Van Aken (SO kwadraat)	Spin-offs
10 mei 2017	Bjorn Van Keymeulen (p2solutins) Liesbeth Van Oeffelen (Biosensource) Glenn Mathijssen (Frulego)	Jonge starters
23 oktober 2017	Frank Beckx (Essenscia) Marijke Lein (VIB) Nadia Lapage (Fevia) Greet Moerman (Fevia) Filip Lardon (UAntwerpen) Jean-Michel Rigo (UHasselt)	Internationaal Toptalent
30 oktober 2017	Chris Beenders (Imec) Peter Demuyne (Agoria) Bernard De Potter (VLAIO) Fons Leroy (VDAB) Marc Van Gastel (FIT) Francis Baert (FIT) Frederik De Decker (Ugent) Heidi Ottevaere (VUB) Sonja Teughels (Voka) Eric Vermeylen (Vlhora) Hans Willems (FWO-Vlaanderen)	Internationaal Toptalent

Reactief Luik

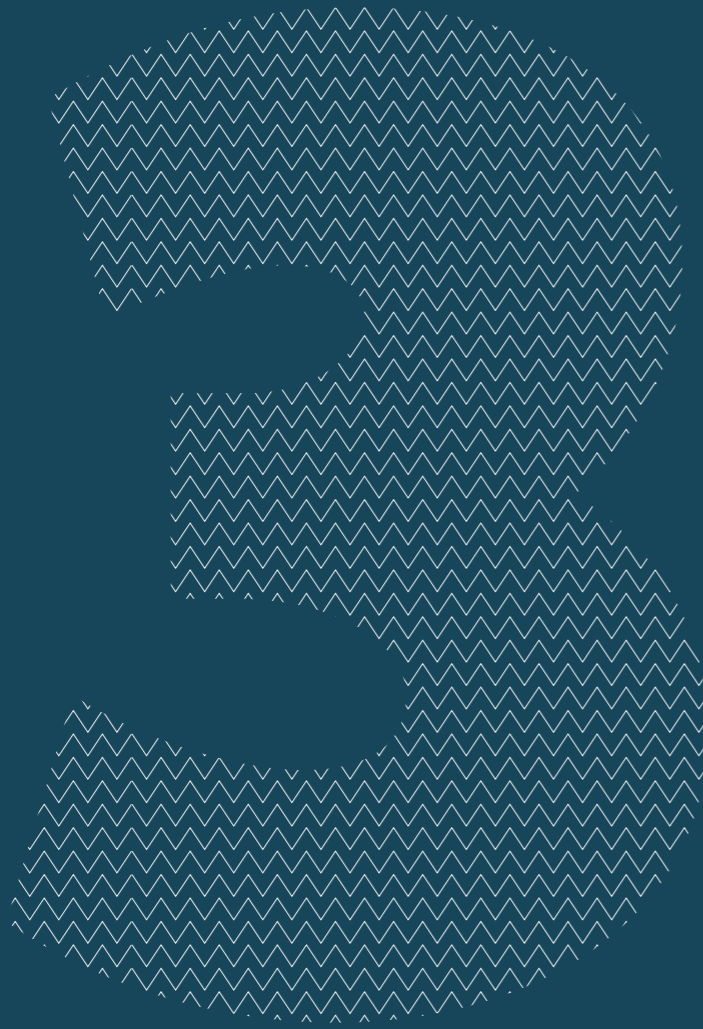
VARIO ontving op 22 februari 2017 een vraag om advies van minister Philippe Muyters voor het uittekenen van een strategische langetermijnvisie voor ruimtevaartonderzoek.

Voor het formuleren van zijn advies heeft VARIO gebruik gemaakt van het eindrapport 'Analyse en aanzet tot een strategie voor de ruimtevaarteconomie in Vlaanderen' van het onderzoeksproject dat in de loop van 2017 werd uitgevoerd.

Het onderzoeksproject omvatte enerzijds de opmaak van een 'technology roadmap' met informatie over aanwezige expertise in Vlaanderen en anderzijds de opmaak van een 'market roadmap' met informatie over de wereldwijde markttrends. De informatie uit beide roadmaps werd vervolgens gecombineerd en verwerkt in thematische workshops: space4space (5 en 19 september); space4gov (7 en 21 september) en research4space (5 oktober).

Een 75-tal experts uit zowel de bedrijfswereld (ruimtevaart en niet-ruimtevaart), de kennisinstellingen, het maatschappelijk middenveld en overheid - die in verschillende mate betrokken zijn bij ruimtevaart - namen actief deel aan de diverse onderdelen.

De werkgroep ruimtevaart die eind 2016 in de schoot van de VRWI (de voorloper van VARIO) al actief was naar aanleiding van VRWI-advies 224 'Vlaamse prioriteiten voor optionele ESA programma's - ESA ministerraad 2016' stond in voor de opvolging, begeleiding en sturing van het onderzoeksproject. In deze werkgroep zijn zowel vertegenwoordigers van de ruimtevaartindustrie, de universiteiten, SOC's, als van de niet-ruimtevaartindustrie opgenomen. De werkgroep kwam in 2017 vier maal samen: op 31 maart, 17 juni, 27 oktober en 1 december.

ADVIEZEN

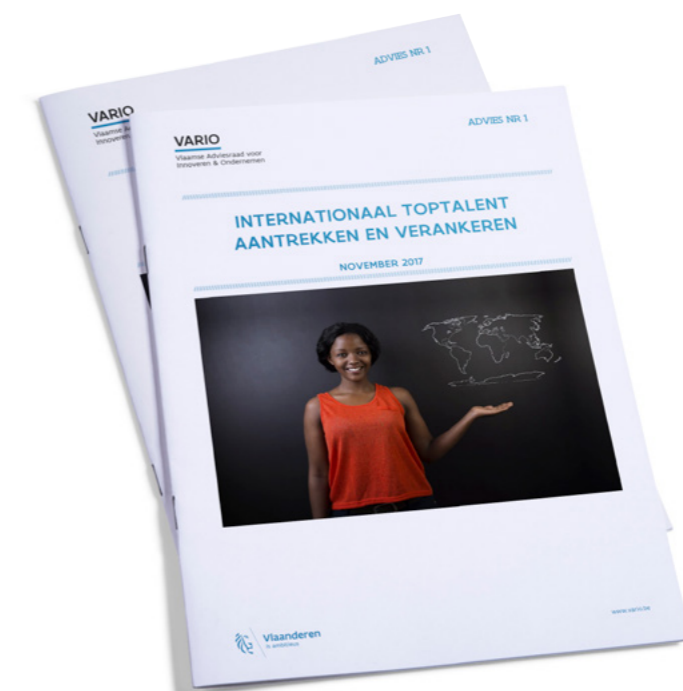
Advies 1: Internationaal Toptalent Aantrekken en Verankeren

In november 2017 bracht VARIO zijn eerste advies uit '[Internationaal Toptalent Aantrekken en Verankeren](#)'.

Samenvatting:

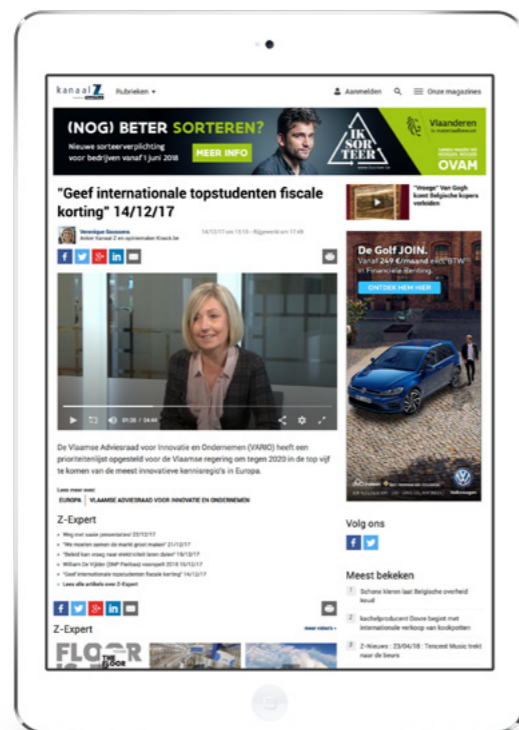
Omdat de *war on talent* overal woedt, werkte VARIO een advies in 20 actiepunten uit om de beste studenten, onderzoekers en professoren naar Vlaanderen te krijgen en hier te houden.

Wil Vlaanderen tot de top 5 van innovatieve, ondernemende kennisregio's behoren, dan dienen we, naast het ontwikkelen van eigen talent ook internationaal toptalent aan te trekken en hier te verankeren. Om de Vlaamse Regering bij deze prioriteit te helpen, heeft VARIO zijn eerste advies over dit thema afgeleverd. Het advies kwam tot stand op basis van een grondige kwantitatieve en kwalitatieve analyse én na grondig overleg met het werkveld: de kennisinstellingen, bedrijven en bedrijfssectoren, FIT, VDAB... Deze bevindingen werden getoetst aan de jarenlange expertise en knowhow van de VARIO-raadsleden en vervolgens vertaald in een integrale en gecoördineerde strategie van vier grote aanbevelingen, geconcretiseerd in 20 actiepunten.

In dit advies springen enkele opvallende actiepunten in het oog:

- VARIO vraagt een integrale en gecoördineerde strategie uit te werken met snel voelbare resultaten. De sense of urgency is immers groot. VARIO oppert daarom een superintendent aan te stellen, die rechtstreeks onder de Vlaamse minister-president, de strategie uitrolt, de rollen toebedeelt en de uitvoering van de strategie bewaakt;
- VARIO vraagt om Vlaanderen in het internationale daglicht te zetten met een uitgekiend één-merkbeleid en een levendig kennis- en innovatie-ecosysteem;
- VARIO roept op om werk te maken van een vriendelijk welkombeleid: ga voor een – radicaal digitale – one-stop-shop en zorg voor een snelwegprocedure voor toptalent zodat ze hier kunnen studeren, leven en werken;
- VARIO vraagt een aangepast doelgroepenbeleid te ontwikkelen voor buitenlandse topstudenten, toponderzoekers en topprofessoren, met het doel dat ze een deel van hun loopbaan doorbrengen in ons economisch weefsel en zo bijdragen aan de welvaart van onze regio. VARIO verwacht dat hiervoor de aantrekkingskracht van onze kennisinstellingen verhoogd wordt en vraagt internationalisering te belonen met harde centen.

Z-expert

Doorwerking:

VARIO overhandigde dit eerste advies aan minister van Economie en Innovatie Philippe Muyters tijdens een publiek event op 5 december 2017. Naar aanleiding hiervan was er heel wat pers aandacht in de kranten, tijdschriften en online:

- De Morgen (13 oktober): "Vlaanderen gaat slimme koppen in het buitenland halen";
- Het Laatste Nieuws (13 oktober): "Gezocht: m/v/ Belg zijn hoeft niet";
- De Standaard (5 december): "Te weinig knappe koppen vinden de weg naar Vlaanderen";
- De Tijd (5 december): "Engelstalige diensten moeten buitenlandse werknemers verleiden";
- Gazet van Antwerpen (5 december): "Internationaal toptalent aantrekken door taal- en migratieregels te versoepelen";
- Het Belang van Limburg (5 december): "Internationaal toptalent aantrekken door taal- en migratieregels te versoepelen";
- Trends (5 december): "Het is oppassen geblazen met een selectieve migratiepolitiek";
- Trends (7 december): "Hersenen gezocht";
- Trends (14 december): "Open grenzen, betere Wetenschap";
- Knack VIP (14 december): "Buitenlandse studenten worden niet zomaar verleid door een Study in Flanders-Brochure";
- Engineeringnet.be: "VARIO adviseert Vlaamse Regering over War on Talent".

Het eerste VARIO-advies werd tevens voorgesteld in Z-expert van 14 december 2017 door Danielle Raspoet (directeur VARIO): "Geef internationale topstudenten fiscale korting".

In 2017 kwam het VARIO advies 'Internationaal Toptalent Aantrekken en Verankeren' ook een aantal keer in het Vlaams Parlement aan bod:

- Vraag om uitleg over een overkoepelende portaal site om internationaal toptalent aan te trekken van Daniëlle Vanwesenbeeck aan minister Philippe Muyters (14 december);
- Vraag om uitleg over het nieuwe beleid inzake arbeidsmigratie van Axel Ronse aan minister Philippe Muyters (7 december);
- Vraag om uitleg over de economische migratie en extra inzet op opleiding en heroriëntering van Robrecht Bothuyne aan minister Philippe Muyters (7 december 2017);
- Op 8 maart 2018 was VARIO te gast in de Commissie Werk en Economie van het Vlaamse Parlement voor een gedachtewisseling rond het advies (verslag).

Advies 2: Flanders' Space: een strategie voor de ruimtevaartconomie

In februari 2018 formuleerde VARIO zijn tweede advies 'Flanders' Space: een strategie voor de ruimtevaartconomie'. Dit advies is het antwoord op de vraag van Vlaams minister Philippe Muyters naar een langetermijnvisie voor ruimtevaart in Vlaanderen.

Samenvatting

Het uitgangspunt voor VARIO is dat de ruimtevaartconomie zich niet beperkt tot de ruimtevaartsector in enge zin, maar ook alle mogelijke effecten van ruimtevaartproducten en -diensten voor de globale economie en samenleving omhelst.

Het advies geeft 10 thematische trajecten, slim gecombineerd tot drie overkoepelende werven, die door de werkgroep ruimtevaart als inspiratiebron naar voor worden geschoven.

Doorwerking:

De vraag om advies en het voorbereidend werk errond door VARIO kwam ook al aan bod in het Vlaams Parlement:

- [Vraag om uitleg](#) over het advies 'Flanders' Space: een strategie voor de Vlaamse Ruimtevaartconomie' van de Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen (VARIO) van Lieve Maes aan minister Philippe Muyters (22 maart 2018).

VARIO formuleert zes overkoepelende aanbevelingen en schuift daarbinnen concrete actiepunten naar voor om de ruimtevaartconomie in Vlaanderen te helpen ontwikkelen en groeien:

- De oprichting van een triple helix Taskforce ruimtevaartconomie voor de (verdere) uitwerking van een strategie, de uitrol en opvolging ervan.
- Geen vraag voor specifieke nieuwe structuren en/of instrumenten, maar wel voor optimalisatie van het Vlaamse steuninstrumentarium, zodat dit beter beantwoordt aan de specificiteit van de ruimtevaart.
- Het bevorderen van de kruisbestuiving tussen de aardse industrie en de ruimtevaartindustrie, bv. door de ruimtevaartconomie als één van de prioriteiten bij de interclusterwerking op te nemen.
- Versterken van het eigen beleid door het gebruik van op ruimtevaart gebaseerde data en applicaties. De Vlaamse overheid moet optreden als 'early adopter' en 'enabler'.
- Ten volle benutten van het potentieel van de ruimtevaarttechnologie, door een ruimtevaartdiensteneconomie op te zetten en valorisatiemogelijkheden te ondersteunen.
- Wegen op federaal, Europees en internationaal beleid.

Traject 1	Traject 2	Traject 3	Traject 4	Traject 5	Traject 6	Traject 7	Traject 8	Traject 9	Traject 10
Dienstencentrum Vlaanderen: overheid	Dienstencentrum Vlaanderen: maatschappij	Ruimtevaartproducten 'Made in Flanders'	Telecom leiderschap	Navigatie, Positionering & timing: op tijd en in de juiste richting	Energie voor de toekomst	Autonome systemen & Robots: uw vriend van morgen	Vlaanderen als bouwmeester voor leefbare habitats	De ruimte als labo voor life sciences	De ruimte als labo voor fysieke wetenschappen
		Ruimtevaart-transformatie als opstap				Ruimtevaart-transformatie als opstap			
Ruimte-proeftuin Vlaanderen				Ruimte-proeftuin Vlaanderen					

COMMUNICATIE

In 2017 ondersteunden verschillende communicatie-acties de VARIO-werking. VARIO wil hiermee op een actieve manier bruggen slaan tussen alle actoren in het werkveld, de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement, met het oog op maximale impact van zijn adviezen.

VARIO-event 5 december

Op 5 december stelde VARIO zijn 1ste advies rond het aantrekken van Internationaal Toptalent voor aan een breed publiek van stakeholders, pers en overheid. In het stijlvolle kader van Hôtel de la Poste, waar voor de gelegenheid een reusachtige houten bril doubleerde als projectiescherm, bracht VARIO de bijpassende boodschap dat we aandacht moeten besteden aan de perceptie van Vlaanderen in het buitenland. De meer dan 100 aanwezigen werden getraakteerd op een interessant programma, dat vlot aan elkaar werd gepraat door Indra Dewitte.

Directeur Danielle Raspoet heette het publiek hartelijk welkom en gaf een woordje uitleg over de nieuwe adviesraad. Zij werd gevolgd door VARIO-voorzitter Lieven Danneels die verder inging op de rationale achter het advies en de 20 actiepunten kort toelichtte.

Vlaams minister voor Innovatie Philippe Muyters nam het advies officieel in ontvangst. De minister bevestigde de precaire situatie op de Vlaamse arbeidsmarkt, en beaamde dat voor het tekort aan hooggeschoolden de blik naar het buitenland moet gewend worden. Concreet kondigde hij maatregelen aan zoals een verlengde toelating tot onze arbeidsmarkt en meer flexibel switchen van werkgever.

Daarna was het tijd voor het paneldebat. Françoise Chombar benadrukte als voorzitter van het STEM-platform en CEO van Melexis de nood aan talent in de Vlaamse industrie. Zij ging in discussie met 3 rectoren: Luc Sels van de KU Leuven, Rik van de Walle van de UGent en Herman van Goethem van de UAntwerpen. Daarnaast waren ook de hogescholen en de strategische onderzoeksinstituten vertegenwoordigd, in de personen van Tomas Legrand (Arteveldehogeschool) en Luc Van den Hove (imec).

Na het paneldebat had Indra een one-on-one met John Porter, CEO van Telenet. Dhr. Porter gooide een stok in het hoenderhok en zei dat we ons in Vlaanderen te saai verkopen. We moeten de levenskwaliteit in onze regio veel meer uitdragen. Nadat ook de heer Porter opriep de bureaucratie aan te pakken, was het tijd voor een Belgische topper actief in het buitenland: dhr. Thierry Vanlancker, CEO van de Nederlandse multinational AkzoNobel. Thierry Vanlancker vestigde er de aandacht op dat het toptalent van de toekomst specifieke verwachtingen heeft, het gaat immers om millennials. Vlaanderen moet het probleem aanpakken als een marketingvraagstuk, en zijn sterktes zoals de excellente universiteiten en sterke bedrijven uitdragen.

Van het event is er ook een [fotoreportage](#) en een samenvattend [filmpje](#).

VARIO in de media

VARIO werkte mee aan [Fokus R&D](#) (Smart media, augustus 2017) met een bijdrage van voorzitter Lieven Danneels en directeur Danielle Raspoet. Dit dossier bij Knack werd verspreid via 124.000 kopieën naar 523.243 lezers.

Profielinterviews met VARIO-voorzitter Lieven Danneels en directeur Danielle Raspoet verschenen in [VOKA-tribune van januari 2018](#) en [Agoria Online in november 2017](#).

Fokus R&D, Voka-tribune en Agoria online

VARIO-Website

Begin 2017 lanceerde VARIO zijn website www.vario.be waarop informatie snel en gemakkelijk kan teruggevonden worden. De website ontving het AnySurfer kwaliteitslabel voor websites die toegankelijk zijn voor mensen met een functiebeperking. De website integreert informatie over de werking van VARIO, publicaties (Adviezen, Werkprogramma...), nieuwsberichten (VARIO-Update en Twitter) en de agenda van Raadsvergaderingen.

VARIO-Update

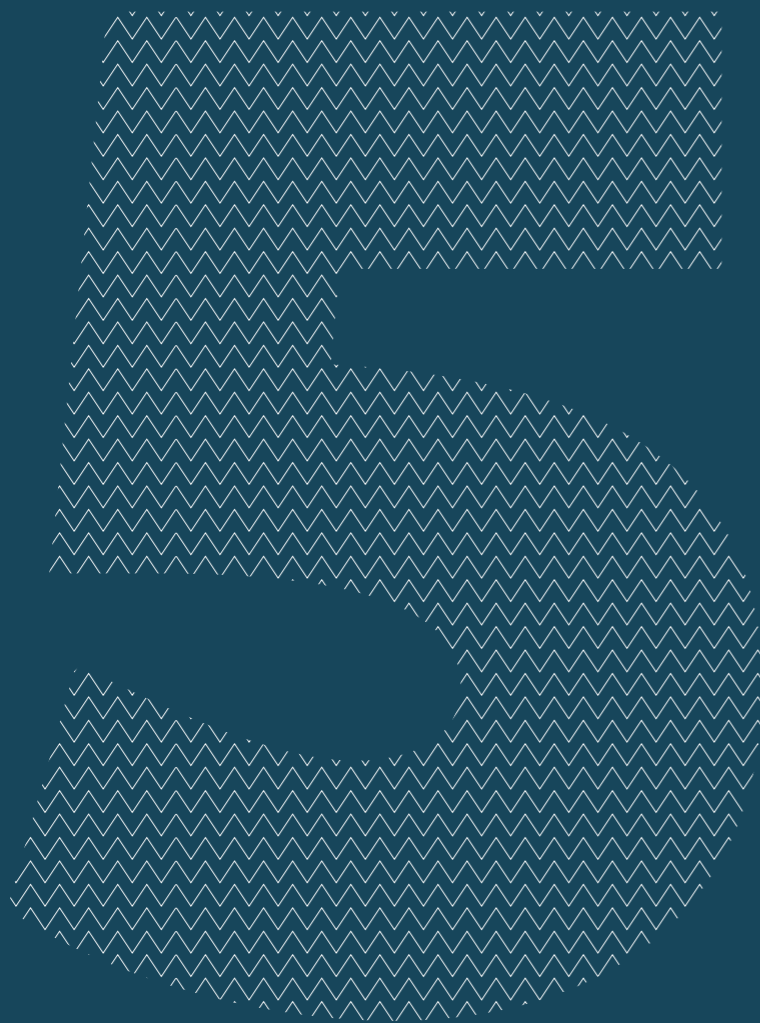
Een nieuwe Adviesraad betekent ook een nieuwe nieuwsbrief, VARIO-Update. Nieuwsbrieven zijn een geschikte weg om te communiceren zowel over de werking en adviezen van VARIO als over trends en nieuwigheden in het Wetenschap, Technologie, Innovatie & Ondernemerslandschap in Vlaanderen, Europa en de rest van de wereld. Als wekelijks nieuwsoverzicht is de VARIO-nieuwsbrief 'VARIO-Update' een populair medium geworden, daarvan getuigen de vele positieve reacties. Het aantal abonnees steeg van 1396 in januari tot 1476 in december 2017. VARIO-update heeft een open rate van 31,27% en een click ratio van 35,48%.

VARIO in sociale media

VARIO creëerde bij zijn opstart ook een Twitter en LinkedIn account. VARIO heeft op twitter 367 volgers en verstuurd ongeveer 1700 tweets/retweets. Vooral tijdens het VARIO event rond Internationaal Toptalent was er heel veel activiteit op de VARIO-twitter account. Een greep uit de tweets:

INTERNATIONALE SAMENWERKING

- VARIO maakt deel uit van het Europees netwerk van Science and Innovation Councils, de Europese zusterorganisaties. De voorbereiding van de 'annual meeting' met de secretarissen van de adviesraden vond plaats op 4 en 5 mei in Praag. De 'Annual Meeting' met voorzitters en secretarissen vond plaats op 2 en 3 november in Kopenhagen. Dit jaar was het centrale thema 'Digitalization' – and impact on Science, Technology and Innovation'. VARIO-voorzitter Lieven Danneels gaf er een presentatie over het VRWI-transitiegebied 'Flanders in Transition: Digital Society 2025';
- de wekelijkse nieuwsbrief VARIO_Update is het resultaat van een samenwerking tussen de Nederlandse AWTI en VARIO;
- op 27 juni was er een bilateraal overleg tussen een delegatie van de AWTI-staf en VARIO-staf in Brussel.
- er was een panelgesprek tussen VARIO-leden en buitenlandse experts in de marge van de R&D Management Conferentie op 3 juli in Leuven. Volgende buitenlandse experts namen deel: Rene Belderbos, Davide Castellani, James Cunningham, Frank Tietze, Sven Schimpf, Daniel Nepelski, Dries Faems, Calie Pistorius, Pablo D'Este, Magnus Gulbrandsen, Jim Utterback, Katrin Hussinger, Cornelius Herstatt, Andrea Piccaluga, Ellen Enkel;
- ...

COLOFON

VLAAMSE ADVIESRAAD VOOR INNOVEREN & ONDERNEMEN

Koolstraat 35
1000 Brussel

info@vario.be

https://twitter.com/VARIO_VL

www.vario.be

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

VARIO

REDACTIE EN COPYWRITING

VARIO-staf

GRAFISCHE VORMGEVING

The Oval Office, Antwerpen
www.theovaloffice.be

